

ಜಾನಪದ ಲೋಕ- ವಿಸ್ಮಯ ನಾಕ

ರಂಗನಾಥ ಟಿ. ಎನ್.¹

ಬರಡು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ರೈತನೋರ್ವ ಬಂಗಾರದ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆದಂತೆ, ನಾಡೋಜ ಎಚ್.ಎಲ್. ನಾಗೇಗೌಡರು ಕಗ್ಗಾಡಾದ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಜಾನಪದ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸಿರುವುದು ಒಂದು ಮೈಲಿಗಲ್ಲೇ ಸರಿ. ಜಾನಪದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಮೊದಲ ಭೇಟಿ ಕೈಗೊಂಡದ್ದು ನಿಜಕ್ಕೂ ನನ್ನ ಹಲವು ಗೊಂದಲಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದ ಮತ್ತು ಪರೋಕ್ಷವಾದ ಉತ್ತರ ದೊರೆಕಿಸಿಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆಂದರೆ ವರುಷಗಳೆ ಉರುಳಿದರೂ, ಅಲ್ಲಿನ ಚಿತ್ರಣ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದಂತೆ ಮನದಲ್ಲಿ ಚಿರಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ಮಸ್ತಕದ ಹುರಣವನ್ನು ಬರೆಹದ ಮುಖೇನ ಹೊರಹಾಕುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಜನಪದರು ಬದುಕಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಅನೇಕ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ವಿವೇಚನೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸೃಜಿಸಿಕೊಂಡವರು. ಅವುಗಳು ಅವರ ಬದುಕಿನ ಭಾಗವಾಗಿತ್ತು ಕೂಡ. ಯಾವುದೇ ವೈಭವೀಕರಣವಿಲ್ಲದ ಪ್ರಕೃತಿದತ್ತ ಕಾಯಗಳಿಂದಲೇ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂತವು. ಅವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅರಿವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕಾಯಕಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಅನಾಧಿಕಾಲದಿಂದಲೂ ನಡೆದು ಬಂದಿದ್ದು ಕಾಲದಿಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿನ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತ ಸಾಗಿಬಂದಿದೆ. ಇಂದಿನ ಆಧುನಿಕ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನೋಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ಜನಪದರ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಶ್ರಮ ಮೂಖಿ ವಿಸ್ಮಿತರಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಇಂದು ಆ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ, ಅವುಗಳು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಕಾಣ ಸಿಗದಿರುವುದು ನತದೃಷ್ಟಕರ ಸಂಗತಿ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಜಾನಪದ ಲೋಕವೆಂಬ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಡಾ. ಎಚ್.ಎಲ್. ನಾಗೇಗೌಡರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ವಸ್ತು ಜಾನಪದದ ಕೊನೆಯ ಕೊಂಡಿಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ರಾಮನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-ಮೈಸೂರು ಹೆದ್ದಾರಿ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 20 ಎಕರೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ತುಂಬಾ ವಿರಾಜಮಾನವಾಗಿ ಜಾನಪದ ಲೋಕ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿದೆ. ವಿಭಿನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿದ ಎಚ್.ಎಲ್.ನಾಗೇಗೌಡರು ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಅಡಗಿದ್ದ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಹೆಬ್ಬಯಕೆಯನ್ನು ನಿವೃತ್ತಿ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅವಿರತ ಶ್ರಮ ವಹಿಸಿ ಸಿದ್ಧಿಸಿ ಕೊಂಡರು. ರಾಜ್ಯದ ತುಂಬೆಲ್ಲಾ ಸಂಚರಿಸಿ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಲವು ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಧ್ವನಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಕೆಲವೊಂದನ್ನು

¹.ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಜಾನಪದ ವಿಭಾಗ, ಮಹಾರಾಜ ಕಾಲೇಜು,ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ,ಮೈಸೂರು.

ವೀಡಿಯೋ ಚಿತ್ರೀಕರಣ ಸಹ ಮಾಡಿ ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿದರು. ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೆ ಸುಮಾರು 50 ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಈ ರೀತಿಯ ಅಚಲ ವಿಶ್ವಾಸ ಮತ್ತು ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ಹಳ್ಳ-ದಿಣ್ಣೆಗಳು, ಕಗ್ಗಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಸುಂದರ ಮತ್ತು ಸುಸಜ್ಜಿತ ರೂಪಕ್ಕೆ ತಂದರು. ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯದಿಂದ ಸುಮಾರು 28,000 ಸಾವಿರ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ತಮ್ಮ ಲೋಕಕ್ಕೆ ತಂದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಸದ್ಯ 4,000 ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕಿಟ್ಟು ಉಳಿದವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿ ಇಡಲಾಗಿದೆ.

ಹಸಿರು ವೃಕ್ಷಗಳಿಂದಲೇ ಆವೃತವಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಪರಿಸರ, ನೈಜ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸೊಗಡನ್ನು ಒದ್ದುಕೊಂಡಿದೆ. ಪ್ರವೇಶಾರಂಭದಿಂದಲೇ ಕೌತುಕವನ್ನು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ತೆರೆದಿಡುವ ಜಾನಪದ ಲೋಕದ ಮುಖ್ಯದ್ವಾರವೆ ಬಹು ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿದೆ. ದಾಸಿ ದೇವರ ಮುಖವಾಡದ ಜೊತೆಗೆ ಕಹಳೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿದ ಮಹಾದ್ವಾರ ಇದಾಗಿದೆ. ಒಳ ಹೋಗುವ ಮುನ್ನ ಪ್ರವೇಶ ದರವನ್ನು ಪಾವತಿಸಿ ರಶೀದಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದು ಕಡ್ಡಾಯ. ಒಳಹೊಕ್ಕ ನಮಗೆ ರಸ್ತೆಯ ಎಡ-ಬಲಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿರುವ ವೀರಗಾಸೆ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ವೇಷದ ಮೂರ್ತಿಗಳು ಎದುರಾಗುತ್ತವೆ. ಅವು ಕನ್ನಡ ನೆಲದ ವಿಶೇಷ ಜನಪದ ನೃತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳು. ಹಲವು ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಸುಂದರವಾಗಿ ಅಲಂಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅನತಿ ದೂರದಲ್ಲಿ ಕೊರವಂಜಿ, ಡೊಳ್ಳು ಕುಣಿತ, ಜಗ್ಗಲಿಕೆ, ಬೆದರು ಬೊಂಬೆಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಈ ಆಕೃತಿಗಳು ಮಕ್ಕಳಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಸರ್ವ ವಯಸ್ಕರನ್ನು ತನ್ನತ್ತ ಕೈ ಬೀಸಿ ಕರೆಯುತ್ತವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದಸರದಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕಲೆಗಳನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿರುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಬಹು ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಕಣ್ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆ ಛಾಯ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸಹ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಕಲೆಗಾರರು ಗೊಂಬೆಗಳನ್ನು ತುಂಬಾ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಸೃಜಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮುಂದೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಶೈಲಿಯ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲು ಎದುರುಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅದು ಈ ವಿಸ್ಮಯ ಲೋಕದ ನಿರ್ಮಾತ್ಮ ನಾಡೋಜ ಎಚ್.ಎಲ್.ನಾಗೇಗೌಡರ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲು ಎಂದು ನಾಮಾಂಕಿತಗೊಂಡಿದೆ. ಅದರ ಮುಖೇನ ಒಳ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರೆ ನಮಗೆ ಜಾನಪದ ಲೋಕ ತೆರೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ನಡೆದಾಡುವ ಹಾದಿಯ ಉದ್ದಕ್ಕೂ, ಕಾಲು ದಾರಿಯ ಇಕ್ಕೆಲಗಳಲ್ಲಿ ನಾಡಿನ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳ ಹಲವು ಪ್ರಕಾರಗಳು ಮೂರ್ತಿಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅನಾವರಣ ಗೊಂಡಿವೆ. ಅದರೊಟ್ಟಿಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕನ್ನು ಸಚಿತ್ರಿಸುವ ಪ್ರತಿಕಾಯಗಳು ಕಾಣಸಿಗುತ್ತವೆ. ಗರತಿಯೋರ್ವಳು ಹಸುವಿನ ಹಾಲು ಕರೆಯುವ ಆಕೃತಿ ನೋಡುಗರಿಗೆ ಮೂರ್ತಿಯೋ ಅಥವಾ ನೈಜವೋ ಎಂಬಂತೆ ಗೊಂದಲಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಜಾನಪದ ಲೋಕದ ಲಾಂಚನವನ್ನು ವೃತ್ತಾಕಾರದಲ್ಲಿ, 45% ಓರೆಯಾಗಿ ದಿಬ್ಬದ ಮೇಲೆ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದರ ಇಕ್ಕೆಲಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಡವ ಮತ್ತು ಗೊರವರ ಕುಣಿತದ ಭಂಗಿಯ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ನಂತರ ದೊಡ್ಡದಾದ ರಾಗಿ ಕಲ್ಲನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಕಿರಾಣಿ ಅಂಗಡಿಗಳ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಕವರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನಟಂಟ್ ರೂಪದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ, ಅವುಗಳ ಹಿಂದಿನ

ರೈತನ ಶ್ರಮ ಹೇಗೆ ತಾನೇ ತಿಳಿದೀತು. ಅದರಲ್ಲೂ ಪ್ರಸ್ತುತ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಬದುಕಿನ ಹಿಂದೆ ಕಲ್ಲು-ಮರ-ಲೋಹಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನು ಸರಿದೂಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಜನಪದರ ಜ್ಞಾನ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು. ಅದು ಈ ರಾಗಿ ಕಲ್ಲಿನಿಂದಲೇ ಗೊಚರವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ರಚನೆ, ಕೆಳಗೆ ದೊಡ್ಡದಾದ ಕಲ್ಲು ಅದರ ಮೇಲೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾಲು ಭಾಗದಷ್ಟು ತೂಕದ ಮತ್ತೊಂದು ಕಲ್ಲು. ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಳ್ಳಿ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ರಾಗಿ ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲಿನ ಬೃಹತ್ ರೂಪವಾಗಿದೆ. ಈ ಬೃಹತ್ ಕಲ್ಲನ್ನು ತಿರುವಲು ಎಮ್ಮೆಯನ್ನು ನೊಗದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕಟ್ಟಲಾಗಿದೆ. ಓರ್ವ ಅದನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಜನಪದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯೆಂಬತಿದೆ. ಮುಂದೆ ನಡೆದು ಸಾಗಲು ನಾವು ತಿರುಗುವ ದಿಕ್ಕುಗಳೆಲ್ಲ ಜನಪದರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕು ಅನಾವರಣಗೊಂಡಿದೆ. ಧಾನ್ಯ ಕುಟ್ಟುವುದು, ರಾಗಿ ಬೀಸುವುದು, ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವುದು, ಭತ್ತದ ರಾಶಿ ಮಾಡುವುದು, ಕೇರುವುದು, ಅದನ್ನು ಒಕ್ಕಣೆ ಮಾಡುವುದು, ಮಹಿಳೆಯರು ಭಾವಿಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಸೇರುವುದು, ಹೀಗೆ ಬದುಕಿನ ದೈನಂದಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿ ಆಕೃತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಭಿತ್ತರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಬಯಲು ರಂಗ ಮಂದಿರ:

ಎಚ್. ಎಲ್. ನಾಗೇಗೌಡರ ದೂರದೃಷ್ಟಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾದದ್ದು ಈ ರಂಗ ಮಂದಿರ. ಕಲೆಯೆಂಬುದು ಕಲಾವಿದನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಬದಲು ಪ್ರೇಕ್ಷಕನೊಂದು ಅನಾವರಣಗೊಂಡಾಗಲೆ ಕಲೆ ಮತ್ತು ಕಲಾವಿದ ಎರಡಕ್ಕೂ ಗೌರವ ದೊರೆಯುವುದು. ಹಾಗಾಗಿ ಆ ಕಲೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲು ಒಂದು ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಜಾಗವನ್ನು ಎಚ್.ಎಲ್.ಎನ್. ಅವರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಿಶಾಲವಾದ ಈ ಪ್ರಾಂಗಣ, ಅರ್ಧ ಗೋಳಾಕಾರದ ಮಣ್ಣುಹಾಸಿನ ವೇದಿಕೆ, ವೇದಿಕೆಯ ನಡುಭಾಗ ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಏದುರಿಗೆ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೂರಲು ಅರ್ಧ ಚಂದ್ರಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಲೂ ಕಲ್ಲಿನ ಹಂತಗಳನ್ನು ಏರು ಮುಖವಾಗಿ ಕಟ್ಟಲಾಗಿದೆ. ನಡು ನಡುವೆ ಹುಲ್ಲು ಹಾಸನ್ನು ಬೆಳೆಸಲಾಗಿದೆ. ಕನಿಷ್ಠವೆಂದರೆ 500 ಮಂದಿ ಕುಳಿತು ಕಲೆಯ ರಸದೌತಣವನ್ನು ಸವಿಯಬಹುದು. ವೇದಿಕೆಯ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಿನ ಕಂಬಗಳಿಂದ ಒಂದು ಕೊಟ್ಟಡಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಕಲಾವಿದರ ಸಿದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಸರಂಜಾಮಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಚಿತ್ರ ಕುಟೀರ:

ಮಂಗಳೂರು ಹೆಂಚಿನಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ ಗ್ರಾಮೀಣ ಶೈಲಿಯ ಕಟ್ಟಡ. ಸುತ್ತಲೂ ಹಸಿರು ಗಿಡಗಳು, ಮಣ್ಣಿನ ಕುಂಡಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತಗೊಂಡಿದೆ. ಹೆಸರೆ ಹೇಳುವಂತೆ ಹಲವು ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳ ಸಂಗ್ರಹಗಳ ಮಂದಿರವಿದು. ಇಲ್ಲಿರುವ ಚಿತ್ರಗಳೆ ತಮ್ಮ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಂತಿವೆ. ಪ್ರದರ್ಶಿತಗೊಂಡಿರುವ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಾಡಿನ ಹಲವು ಹಬ್ಬಗಳು, ಕಲೆಗಳು, ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ನಮ್ಮೆದುರು ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸುವಷ್ಟು ಸುಂದರವಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳೊಟ್ಟಿಗೆ ಎಚ್.ಎಲ್.ನಾಗೇಗೌಡರ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ, ಚಿತ್ರೀಕರಣ, ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹದಂತಹ ಹಲವು ಅಪರೂಪದ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಹಾಗೆ ಅವರಿಗೆ ಸೇರಿದ ಅಮೂಲ್ಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಹ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ

ಇಡಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳಿಂದ ಅವರ ಮೇಲಿನ ಗೌರವ ದ್ವಿಗುಣಗೊಳ್ಳುವುದಂತು ನಿಜ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗ, ಜನಪದ ರಂಗಭೂಮಿ, ತೆಂಕುತಿಟ್ಟು, ಬಡಗುತಿಟ್ಟು ಯಕ್ಷಗಾನದ ಛಾಯಚಿತ್ರಗಳು ಮನಸೂರೆಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ಲೋಕಮಾತ ಮಂದಿರ:

ವಿಶಾಲವಾದ ಕಟ್ಟಡ, ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಡಲಾಗಿದೆ. ಹಲವಾರು ಜಾತಿ, ಬುಡಕಟ್ಟಿನವರು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ವಸ್ತುಗಳು ಕಾಣಿಸಿಗುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಅಡುಗೆ ಮನೆ ಸಲಕರಣೆಗಳು, ಗೃಹ ಬಳಕೆ ದಿನ ನಿತ್ಯದ ವಸ್ತುಗಳು, ಪಶುಸಂಗೋಪನೆಯ ಸಲಕರಣೆಗಳು, ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿ ವಸ್ತುಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವುಗಳೆಂದರೆ, ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ದೀಪವಿಡುವ ಮಣಿಗಳು, ತೊಟ್ಟಿಲುಗಳು, ಬುಟ್ಟಿಗಳು, ಬೀಸೂ ಕಲ್ಲುಗಳು, ಅಡುಗೆ ಮನೆಯ ಬಳಕೆ ವಸ್ತುಗಳು, ಕಲ್ಲಿನ ಪಾತ್ರೆಗಳು, ಪಿಂಗಾಣಿ ವಸ್ತುಗಳು, ಅಳತೆ ಮಾಪನಗಳು, ಹಸೆ ಕಲ್ಲು, ಭತ್ತ ಕುಟ್ಟುವ ಸಲಕರಣೆ, ಶ್ಯಾವಿಗೆ ಮಣೆ, ಬಿದಿರಂಡೆ, ಗುಡಾಣಗಳು, ಮಡಿಕೆಗಳು, ಇಳಿಗೆ ಮಣೆ, ಒಲೆಗಳು, ಬೋನುಗಳು, ಪಶುಗಳ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಉಪಕರಣಗಳು, ಮರಹತ್ತುವ ಸಾಧನಗಳು, ನೀರೆತ್ತುವ ಬಾನಿಗಳು, ಪ್ರಾಣಿಗಳ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಗಂಟೆಗಳು, ಗಾಡಿ ಎರೆಣ್ಣೆ ಕೊಂಬುಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ.

ಲೋಕ ಮಹಲ್:

ಜಾನಪದದ ಕಲೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಎಲ್ಲ ಮೂಲೆಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ವಸ್ತುಗಳು ಈ ಎರೆಡಂತಸ್ತಿನ ಕಟ್ಟಡದಲ್ಲಿದೆ. ಕೊಡವ, ದಾಸಯ್ಯ, ಗೊರವ, ಕಿನ್ನರಿ ಜೋಗಿ, ಲಂಬಾಣಿ, ಹಾಲಕ್ಕಿ ಒಕ್ಕಲಿಗ, ಹೀಗೆ ಹಲವು ವರ್ಗದ ಜನಪದದ ಕಲೆಗಳು ಅನಾವರಣಗೊಂಡಿದೆ. ಗಾರುಡಿ ಗೊಂಬೆಗಳು, ಕೊಡವರ ಕುಣಿತದ ಪೂಕಿನ ಆಕೃತಿಗಳು, ಮದುವೆ ಅಲಂಕಾರಿಕ ವಸ್ತುಗಳು, ನವರಾತ್ರಿ ಗೊಂಬೆಗಳು, ತೊಗಲುಗೊಂಬೆಗಳು, ವಾದ್ಯ ಪರಿಕರಗಳು, ಚರ್ಮವಾದ್ಯಗಳು, ರಣಭೇರಿ, ತಾಳ ವಾದ್ಯಗಳು, ತಂತಿ ವಾದ್ಯಗಳು, ಗಾಳಿವಾದ್ಯಗಳು, ಗಂಜೀಫಾ ಕಲೆ, ಮಕ್ಕಳ ಆಟಕಿ ಗೊಂಬೆಗಳು, ಆಭರಣಗಳು, ಆಯುಧಗಳು, ಕೌದಿ, ಪೂಜಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು, ಅಳತೆ ಮಾಪನಗಳು, ಅಡುಗೆ ಮನೆ ಉಪಕರಣಗಳು, ಕೋಲೆ ಬಸವ. ಹೀಗೆ ಸುಮಾರು 4000 ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಇಡಲಾಗಿದೆ. ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರ ಪ್ರಕಾರ ನಿರ್ಮಾತ್ಮಗಳಾದ ಎಚ್.ಎಲ್.ನಾಗೇಗೌಡರು ರಾಜ್ಯದ ತುಂಬೆಲ್ಲ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿ, ಜನಪದದ ಮನವನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಂಡು ಸರಿ ಸುಮಾರು 26000 ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸಿಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.

ರೇಡಿಯೋ ಸ್ಟೋಪ್ ಪ್ರದರ್ಶನಾಲಯ:

ಎಚ್.ಎಲ್.ನಾಗೇಗೌಡರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ನಡೆಸಿ ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಹಲವಾರು ಜಾನಪದ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಮೇರೆಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇವು ಸುಮಾರು 108 ಎಪಿಸೋಡ್‌ಗಳಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದ್ದು ನಿರ್ಮಾತ್ಮಗಳ ಪರಿಶ್ರಮವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ನಾಡೋಜ ಎಚ್.ಎಲ್.ನಾಗೇಗೌಡ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ(ಗಂಧಾಲಯ):

ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಳ್ಳಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ನಾಗೇಗೌಡರು ದೇಶದ ಉನ್ನತ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿ ಅಪಾರ ಜ್ಞಾನ ಸಂಪಾದಿಸಿದವರು. ದೇಶ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸ ಕೈಗೊಂಡು ಅಪಾರ ಅನುಭವವನ್ನು ಪಡೆದವರು. ಓದಿನ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಪ್ರೀತಿಯಿದ್ದ ಗೌಡರು ಸುಮಾರು 50 ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವರ ಆಸಕ್ತಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ಜಾನಪದದ ಕೃತಿಗಳೇ. ಗಂಧಾಲಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಹಲವು ಗ್ರಂಥಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ಅವರು ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಷಯದ ಆಳ ಅರಿವಿನ ಸಂಶೋಧನೆಯಿಂದಾಗಿ ಜಾನಪದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಲವು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದಾಗಿನಿಂದ ಇಂದಿನ ವರೆಗೂ ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಹಲವು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಜ್ಞಾನದ ಕಣಜವಾಗಿ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಜಾನಪದ ಲೋಕದೊಳಗೆ ಹಲವು ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧಬಗೆಯ ಸಾಮಗ್ರಿ, ಪುಸ್ತಕ, ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಇಡಲಾಗಿದೆ. ಸುತ್ತಾಡಿ ದಣಿವಾದ ಪ್ರವಾಸಿಗರ ಆಯಾಸ ನೀಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಕುಟೀರವನ್ನು ಬೆತ್ತದ ಚಾವಣಿ, ಹುಲ್ಲು, ಕಲ್ಲು-ಮರಗಳಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಸಾಗಲು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ರೈತ ಮತ್ತು ಅವನ ಮಡದಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು, ಬೀಜ ಬಿತ್ತುತ್ತಿರುವ, ಕಲಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕಣ್ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಕೆರೆ:

ಜನಪದದ ನೀರಿನ ಆಕರವಾದ ಕೆರೆ ಅವನ ಬದುಕಿನ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗಕೂಡ ಹೌದು, ದಿನನಿತ್ಯದ ಹಲವು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಅಲ್ಲಿ ನೆರವೇರುತ್ತವೆ. ಈ ಪರಿಸರದೊಳಗೊ ಸಹ ಒಂದು ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಕೆರೆಯೊಂದು ಇದೆ. ಅದು ಹಲವು ಮರಗಿಡಗಳಿಂದ ಆವೃತವಾಗಿದೆ. ಇದರೊಟ್ಟಿಗೆ ಹಲವು ಜಲಚರಗಳ ಪ್ರತಿಕೃತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದೆ ಕೆರೆಗಳಿಂದ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ನೀರನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಏತನೀರಾವರಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಬಾನಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕೆರೆಯಿಂದ ನೀರನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಲು ಮತ್ತು ಜನಪದದ ಜಾನತನಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಪಕ್ಕದಲ್ಲೆ ಒಂದು ತೇರು/ರಥವಿದೆ. ಜನಪದರು ದೈವಿ ಭಕ್ತರು. ಅವರ ಆರಾಧನೆ ಅಪರಿಮಿತವಾದದ್ದು. ಅಗೋಚರ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಒಂದು ಮೂರ್ತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಲಂಕರಿಸಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ವರುಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ಬಾರಿ ದೇವರನ್ನು ರಥದಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿ ಮೆರವಣಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಸಾಕ್ಷಿಯೆಂಬಂತೆ ಸುಂದರವಾದ ಕೆತ್ತನೆಯ ತೇರಿನ ಕೆಳ ಭಾಗವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವೀಕ್ಷಿಸಬಹುದು.ಇದರ ನಡುವೆ ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಟವಾಡಲು ಒಂದು ಉದ್ಯಾನವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಹಲವು ಮನರಂಜನ ಕ್ರೀಡೆಗಳನ್ನು ಆಟವಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ದೇವಾಲಯ:

ಗ್ರಾಮವೆಂದ ಮೇಲೆ ದೇವಾಲಯವಿರುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲೂ ಸಹ ದೇವಾಲಯವೊಂದಿದೆ ಅದು ವಿಷ್ಣುವಿನಾಷಕ ಗಣಪತಿಯ ಗುಡಿ. ಹಾಗೇ ಶಿವಲಿಂಗ ಮತ್ತು ನಂದಿಯ ವಿಗ್ರಹವು ಇದೆ. ಚೌಕಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಹಲವು

ದೇವರುಗಳ ವೀರಗಲ್ಲುಗಳು, ಮಾಸ್ತಿ ಗಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರೊಟ್ಟಿಗೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮರಗದ ಕುಣಿತವನ್ನು ಕುಣಿಯುವ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಜೊತೆಗೆ ತಮಟೆ ನುಡಿಸುವನೋರ್ವನ ಆಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಗುಡಿಸಲುಗಳು/ಅಟ್ಟಿ:

ಇಂದಿನ ನಗರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಶೈಲಿ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿವೆ. ಅದರ ಕೆಲವು ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ನಾವಿಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಮಲೆನಾಡಿನ ದಟ್ಟ ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿನ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿರುವ ಮನೆಯ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಣ್ಣಿನ ಗೋಡೆ, ಭತ್ತದ ಹುಲ್ಲಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಚಾವಣಿ, ಬಿದಿರನ್ನು ಭದ್ರವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿರುವ ಗುಡಿಸಲುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ, ಅವುಗಳ ಒಳಗೆ ಹಳ್ಳಿ ಮನೆಯ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೃತಕವಾಗಿ ಸೃಜಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಡದಿ ದಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಿದರೆ, ಗಂಡ ಮನೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಸೌದೆ ಸೀಳುತ್ತಾನೆ. ಇವರೊಟ್ಟಿಗೆ ರೈತ ಮಿತ್ರ, ಕುರಿ, ಕೋಳಿ, ಹಸು, ಕರುಗಳ ರೂಪಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಜನಪದರ ಬದುಕಿನ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವು ಬಹು ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿದೆ.

ಎಣ್ಣೆಗಾಣ:

ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಿಂದ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಕವರ್ ಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ನಾವಿಂದು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಹಾಗೂ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ಧಾನ್ಯಗಳಿಂದ ಎಣ್ಣೆ ತೆಗೆದು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದು ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲೂ ಒಂದೊಂದು ಗುಡಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಯಂತಿದ್ದವು ಇವುಗಳನ್ನು ಜನಪದರ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವೆಂದೇ ಕರೆಯಬಹುದು. ಒಳಕಲ್ಲಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಇದರೊಳಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಕಾಳುಗಳನ್ನು ಸುರಿದು, ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮರದ ಕಂಬವನ್ನು ಇಟ್ಟು ಅದನ್ನು ತಿರುವಲು ಅದನ್ನು ನೂಗಕಟ್ಟಿರುವ ಜೋಡೆತ್ತಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ನಡೆಸಲು ಒಬ್ಬ ಆಳಿರುತ್ತಾನೆ ಓಳಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿರುವ ಧಾನ್ಯ ಅರೆದು ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಅದು ತಳದಲ್ಲಿ ಶೇಖರಣೆಯಾಗಿ ಒಂದು ರಂಧ್ರದ ಮೂಲಕ ಬಸಿದು ಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಆರೋಗ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಚಾರ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಆಧುನಿಕ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆ ಗಿರಣಿಗಳು ಇಂದು ನಗರದಲ್ಲಿ ತಲೆ ಎತ್ತಿವೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ ಅಂದಿನ ಈ ಮೂಲ ಆಕೃತಿಯೇ ಪ್ರೇರಣೆ ಆಗಿದೆ. ಇದರೊಟ್ಟಿಗೆ ಹಿಂದೆ ಭತ್ತದ ಮಿಲ್ಗಳನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು. ವ್ಯಕ್ತಿಯೋರ್ವ ಮರದ ಕೊಂಟನ್ನು ತುಳಿದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಭತ್ತವನ್ನು ಕುಟ್ಟುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ಅಕ್ಕಿ ದೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

ಕುಲಮೆ:

ಮಾನವ ಬದುಕಿನ ನಾಗರಿಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವನು ಹೊಸತುಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಬಂದವನು. ಹಾಗೆ ಲೋಹದ ಬಳಕೆಯು ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಲೋಹವನ್ನು ತನಗೆ ಬೇಕಾದ ಆಕಾರಕ್ಕೆ ತರಲು ಕುಲುಮೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡನು. ಇಂದಿಗೂ ಇದು ಗುಡಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಯಾಗಿ, ಒಂದು ವರ್ಗದ ಕಸುಬಾಗಿ

ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಈ ಕಬ್ಬಿಣದ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಮತ್ತು ತಟ್ಟಿ ಹದಗೊಳಿಸುವ ಕಾಯಕವನ್ನು ಕಲಾವಿದ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಬೇಸಾಯದ ಉಪಕರಣಗಳು:

ಬೇಸಾಯ ಜನಪದರ ಜೀವನದ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಭಾಗ, ಭೂಮಿಯನ್ನೇ ನಂಬಿ ಬದುಕುವವರು ಅದಕ್ಕೆ ಭೂಮಿಗೆ ತಾಯಿಯ ಸ್ಥಾನ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಣ್ಣಿನ ಬೀಜ ಬಿತ್ತಿ ಬೇಸಾಯ ಕಲಿತ ದಿನದಿಂದಲೂ ಇಂದಿನ ವರೆವಿಗೂ, ಹಲವು ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡನು. ಅದರಲ್ಲಿ ನೊಗ, ಮರದ ನೇಗಿಲು, ಕಬ್ಬಿಣದ ನೇಗಿಲು, ಕೊರಿಗೆ, ಸಡ್ಡೆ, ಕುಂಟೆ, ಕಡ್ಡಿ ವಂದ್ರಿ, ಮಟ್ಟು ಮಾಡುವ ರೇಖು, ಮೊರ, ಹುಗ್ಗ, ಕೊಮಗ, ಇನ್ನಿತರ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಬಿದಿರಿನ ವಸ್ತುಗಳು:

ಬಿದಿರು ಕಾಡು-ನಾಡು ಎರಡು ಕಡೆ ದೊರೆಯುವ ಹುಲ್ಲು ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ ಸಸ್ಯ. ಇದನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಬೇಕಾದ ಆಕಾರಕ್ಕೆ ತರಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಮನಗಂಡ ಜನಪದರು ಅವುಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಬದುಕಿನ ಆರಂಭದ ಸಂಪ್ರದಾಯ ತೊಟ್ಟಿಲಿನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಸಾವಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಬಳಸುವ ಚಟ್ಟದವರೆವಿಗೂ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಬಿದಿರಿನಿಂದ ತಯಾರಿಸಲು ಕಂಡುಕೊಂಡನು. ಹಾಗೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಮನೆಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿಕೊಂಡನು. ಇಂದಿಗೂ ಅದು ಒಂದು ಗುಡಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಯಂತೆ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ.

ಚನ್ನಪಟ್ಟಣದ ಗೊಂಬೆಗಳು:

ಆಟಕೆಗಳು ಕೇವಲ ಮನರಂಜನೆಗಾಗಿ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಜನಪದರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪರಂಪರೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತ ಚನ್ನಪಟ್ಟಣದ ಗೊಂಬೆಗಳು ಬಹು ಆಕರ್ಷಕವಾದವು. ಇವು ಕೇವಲ ಆಟಕೆಗಳಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಾರುವ ಗೊಂಬೆಗಳಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳ ಮುಖೇನ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾರೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕುಂಬಾರಿಕೆಯ ಜೀವಸೆಲೆ:

ಅನುಸೂಯ ಬಾಯಿ ಎಂಬ ಮಹಿಳೆ ಕುಂಬಾರಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ನಮ್ಮೆದುರೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಕುಂಬಾರಿಕೆ ಮಾಡುವ ಅನುಭವ ಪ್ರವಾಸಿಗರಿಗೂ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಳದಲ್ಲೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ದೀಪಗಳು, ಮಡಿಕೆ, ಕುಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಹ ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಜನಪದರ ಬದುಕಿನ ಹಲವು ಭೌತಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಮೂರ್ತಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಪಂಚಾಯಿತಿ ಕಟ್ಟೆ:

ಇಂದು ಕೋರ್ಟು, ಕಟಕಟೆ, ಕಾನೂನು, ಪೊಲೀಸ್, ಸಂವಿಧಾನ ಎಲ್ಲಾ ಇದ್ದು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಆದರೆ ಹಿಂದೆ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ಪದ್ಧತಿ ತುಂಬಾ ಬಲಿಷ್ಠವಾಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ

ಪಂಚಾಯ್ತಿ ಕಟ್ಟಿ ಎಂಬುದು ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲೂ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಗ್ರಾಮದ ಮುಖಂಡರು ನಡೆದು ಅಪರಾಧಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ತೀರ್ಪು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲವು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ನೈಜತೆಗೆ ಕನ್ನಡಿ ಹಿಡಿದಂತೆ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಇಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಜನಪದರ ಬದುಕನ್ನು ಕಾಣುವ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಇಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಎಚ್.ಎಲ್.ನಾಗೇಗೌಡರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ವಾರದ ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಕಲಾವಿದರಿಂದ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಕಲೆಗಳು ಪ್ರದರ್ಶನಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಅದಕ್ಕೆ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಸಹಾ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೂ ಅನುಕೂಲಕರವಾಗಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಜಾನಪದವನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಬೆಳೆಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಸಂಗೀತ ತರಬೇತಿ, ರಂಗಭೂಮಿ ತರಬೇತಿ, ಜನಪದ ಕುಣಿತಗಳ ಮಾಹಿತಿ ಕೇಂದ್ರ, ಕಲೆಗಳ ತರಬೇತಿ, ಕ್ರೀಡೆಗಳ ತರಬೇತಿ, ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳು, ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆ, ಹೀಗೆ ಜಾನಪದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಡಿಪ್ಲೊಮಾಗಳನ್ನು ಸಹ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಹಿರಿಯ ಜಾನಪದ ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ವೈದ್ಯಕೀಯ ನೆರವು, ಲೋಕೋತ್ಸವ, ಗಾಳಿಪಟ ಉತ್ಸವ, ದಸರ ಉತ್ಸವಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಜಾನಪದದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವ ಪ್ರಮುಖ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಈ ಜಾನಪದ ಲೋಕವು ಒಂದು ವಿಸ್ಮಯ ಲೋಕದಂತೆ ಇಂದಿಗೂ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತವಾಗಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

1. ಗೌರಮ್ಮ,ಎಚ್.-ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಜಾನಪದ ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಮೈಸೂರು.2013(ಅಪ್ರಕಟಿತ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ)
2. ಪ್ರೊ.ಅರವಿಂದ ಮಾಲಗತ್ತಿ - ಜಾನಪದ ವಿಶ್ವಕೋಶ, ಕುವೆಂಪು ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ ಪ್ರಕಟಣೆ ಮಾಲೆ,2006.
3. ಬಸವರಾಜ ಸಬರದ- ಜಾನಪದ ಆಯಾಮಗಳು, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ,2010.
4. ಮುರಿಗೆಪ್ಪ.ಎ.(ಸಂ)-ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತೀಯ ಜಾನಪದಕೋಶ ಸಂಪುಟ-1&2, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ,2011.